№ 184
ხუთშაბათი, 24 აგვისტო, 1900 წ.

1877—1900

ᲘᲕᲔᲠᲘᲐ

№ 184
ხუთშაბათი, 24 აგვისტო, 1900 წ.

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲓᲦᲔ:

თვე	მან.	კ.	თვე		კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

ᲘᲕᲔᲠᲘᲘᲡ“ ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ № 227

რედაქცია:
ნიკოლოოზის ქუჩა, 21.
ტფილისი.
ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲑᲐᲠᲔᲑᲚᲐᲓ
და განცხადებათა დასაბეჭდად
უნდა მიმართონ რედაქციას და წერილ-კითხვ. გამოგზ., საზოგადოების კანცელარიას
ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე 16 კაპ., შეორეზედ—8 კაპ.

„ᲘᲕᲔᲠᲘᲘᲡ“ ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ № 227

ᲛᲐᲢᲠᲝᲜᲐ ᲐᲚᲛᲐᲡᲐᲜᲘᲡ ᲐᲮᲣᲚᲘ ᲥᲣᲗᲐᲗᲘᲚᲐᲫᲘᲡᲐ და ᲘᲝᲡᲔᲑ ᲒᲘᲝᲠᲒᲘᲡ ᲫᲔ ᲥᲣᲗᲐᲗᲘᲚᲐᲫᲔ ᲗᲐᲕᲘᲡᲘ ᲫᲛᲔᲑᲘᲗ, აუწყებენ რა ნათესავთა და ნაცნობთ გარდაცვალებისა პირველი ძვირფასის ქმრისა და მეორენი ძვირფასის მამისა

ᲒᲘᲝᲠᲒᲘ ᲓᲐᲕᲘᲗᲘᲡ ᲛᲘᲡ ᲥᲣᲗᲐᲗᲘᲚᲐᲫᲘᲡᲐᲡ,

სთხოვენ მობრძანდნენ მიცვალებულის გამოსვენებაზედ დასასწრებლად ს. ივანდიდში 25 აგვისტოს, საღამოს 5 საათზე.

შაბათს, 26 მარიამობისთვეს, 10 საათზე, მეორეოცე დღეს

ᲘᲚᲘᲐ ᲚᲣᲙᲐᲡ ᲛᲘᲡ ᲑᲐᲠᲯᲦᲐᲫᲘᲡ

გარდაცვალებისას, ხონის წმ. გიორგის ეკლესიაში გარდახდილი იქნება წირვა და პანაშვიდი, რასაც მამა, დედა, დანი და ძმანი მიცვალებულისა ატყობინებენ მეგობართ, ნათესავ, ნაცნობთ და მისის ნიჭის პატივისმცემელთ. (3—Უ.—3)

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲡᲐᲙᲝᲛᲔᲠᲪᲘᲝ ᲡᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲔᲚᲘ

აცნობებს მშობლებსა და ოპეკუნებს, რომ ამ შემოდგომაზედ **ᲛᲘᲡᲐᲦᲔᲑᲘ ᲨᲔᲒᲠᲐᲛᲔᲜᲘ** დანიშნულია სექტემბრის პირველ რიცხვებში, რაიცა **ᲪᲐᲚᲙᲔ** იქნება გამოცხადებული გაზეთებში. (5—6.—5).

ᲡᲐᲙᲝᲛᲔᲠᲪᲘᲝ ᲙᲣᲠᲡᲔᲑᲘ

ქალებისა და ვაჟებისათვის
(წედა მეგზარამეტ)

კურსების დანიშნულება ის არის, რომ სპეციალური საკომერციო განათლება შესძინოს მსურველთ, როგორც ქალებს, ისე კაჟებს, და მოამზადოს ვარჯიშობის შემწეობით ანგარიშის დახელოვნებით მცოდნენი.

სწავლის გათავებას შემდეგ მოწმობანი ეძლევათ. 1900—1901 სასმოსწავლო წელს შემდეგი საგნები იქნება სასწავლებელი: 1) სკოლმარდი გენერალი, 2) სკოლმარდი არითმეტიკა, 3) ბუღგალტერია (მარტივი, ორკეცი და საბანკო), 4) არითმეტიკა სასაკრიბოში ბოთქოთ, 5) სკოლმარდი მაწერ მოწერა, 6) სკოლმარდ და სხაბმასუქმ წესდებანი, 7) მსწრაფელ-წერა და წერა-გაკრეფილი და შოთანი (исправленіе дурного почерка).

სწავლა დაიწყება 15 სექტემბრიდან. ახლად შემომსვლელთა მიღება დაიწყება 1 სექტემბრიდან, ყოველ დღე ღილის 10 საათიდამ თერთმეტამდე და საღამოს 4 საათიდამ 8 საათამდე, კურსების სადგომში, სასტილი ალექსანდრე ფერდინანდოვასა, № 9, სერგეევასა და დერმანტოვის ქუჩების კუთხეში.

პროგრამმები და წესები კურსებისა უსასყიდოდ შეიძლება მიიღოს მსურველმა კურსების სადგომში და ძმათა წოვიანოვების საბანკო კანტორაში, სიონის ქუჩაზედ.

ვინც ქალაქს გარეშე სცხოვრობს, შეუძლიან წერილით მიმართოს კურსების დამაარსებელს ს. ბ. მანუელიანცს, ტფილისს. (24—133—18)

ᲡᲐᲡᲐᲣᲗᲣᲚᲝ ᲗᲔᲐᲢᲠᲘ

(მიხაილოვის ქუჩა, საავადმყოფოს პირდაპირ)

ოთხშაბათს, 24 აგვისტოს, ქართულის თეატრის არტისტებისაგან, ამავე თეატრის ავადმყოფ სუფლიორის ნ. ნ. ᲒᲐᲚᲣᲡᲢᲝᲜᲘᲡ სასარგებლოდ წარმოდგენილი იქნება:

I

ᲒᲐᲘᲘᲗᲣᲤᲘ

კომ. 2 მოქ. ავ. ცაგარლისა.

II

ᲛᲔᲛᲔᲜᲘᲔᲠᲘ ᲔᲚᲔᲜᲔᲡ ᲛᲐᲫᲔᲑᲐᲠᲜᲘ

ვოდ. 2 მოქ. გად. ავ. ცაგარლისა

დასაწყისი $8^1/_2$ საათზედ.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ ნნი გარელისა, გალუსტოვისა, გმცემლიძისა; ბ-ნნი გეფეევანოვი, სეიმონიძე, ადამიძე და სხვ.

(2—2) კომგა ს. ი. ადამიძე

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲡᲐᲮᲚᲘᲡᲐ

ᲙᲐᲚᲐᲢᲐ

აცხადებს იმათ საყურადღებოდ, რომელნიც, უმაღლესად დამტკიცებულის ამა წლის 12 მაისის სახელმწიფო საბჭოს დადგენილებით, უნდა **ᲑᲐᲘᲚᲔᲑᲜ ᲡᲐᲮᲔᲚᲛᲬᲘᲤᲝ ᲓᲐ ᲡᲐᲐᲓᲒᲘᲚ-ᲛᲐᲛᲣᲚᲝ ᲒᲐᲠᲓᲐᲡᲐᲮᲐᲚᲘ**, რომ ამასთან ერთად დაიწყო იმ განცხადებათა ბლანკების დარიგება, რომლებიც, მე-11 მუხლის თანახმად, გარდასახადის გადამხდელთ უნდა წარმოადგინონ. ბლანკები უსასყიდლოდ ურიგდებათ ტფილისში: სახაზინო პალატასა, სამაზრო გამგეობისა და ტფილისის მაზრის ხარჯთ-ამკრებ ინსპექტორის მიერ, მაზრებსა და ზაქათალის ოლქში—სამაზრო (და საოლქო) და სასოფლო გამგეობათა, მომრიგებელ შუამავლთა, ხარჯთ-ამკრებ ინსპექტორებისა, ნაწილის ბოქაულებისა და უფროსების მიერ. (2—6.—2)

ვისაც რაიმე საქმე აქვს პარიეის მსოფლიო გამოფენაზედ ნაწარმოებთა ანუ ბუნებით სიმდიდრის შესახებ **ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲗᲐ ᲛᲔᲛᲐᲛᲣᲚᲔᲗᲐᲒᲜᲔ**, ვეხოვით მიჰმართონ **ᲠᲐᲨᲯᲔᲚ ᲐᲡᲐᲠᲓᲝᲜᲡ**, ქართველთა მემამულეთა წარმომადგენელს პარიეის გამოფენაზედ.

Raphaël Isarloff Paris, rue des Fcoles, 40. (16—6.—4)

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲙᲔᲠᲫᲝ ᲡᲐᲛᲔᲣᲠᲜᲐᲚᲝ

მეურნალის

მიხეილ გედევანიშვილისა

ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დღე

ᲙᲕᲘᲠᲐᲡ ᲓᲦᲔᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲠᲓᲐ

ᲓᲘᲚᲘᲗ:

Ვ. Ი. ᲯᲘᲜᲘᲜᲐᲫᲔ.—ᲯᲘᲜᲯᲘᲡ ᲜᲔᲣᲠᲝᲚᲝᲒᲘᲐ. 8—10 საათ.

Ი. Პ. ᲐᲮᲐᲚᲨᲔᲜᲘᲨᲕᲘᲚᲘ, ᲙᲘᲠᲘᲚᲘᲡ ᲜᲔᲣᲠᲝᲚᲝᲒᲘᲐ, 10—2—მდის.

Ვ. Ა. ᲞᲝᲙᲠᲝᲕᲡᲙᲘ—შინაგანი, ᲡᲐᲣᲭᲠᲘᲡᲘ და ᲑᲐᲕᲨᲕᲗᲐ ᲜᲔᲣᲠᲝᲚᲝᲒᲘᲐ. 8—10 საათ.

ᲘᲝᲡᲔᲤ ᲒᲔᲓᲔᲕᲐᲜᲘᲨᲕᲘᲚᲘ—ᲨᲘᲜᲐᲒᲐᲜᲘ ᲓᲐ ᲑᲐᲕᲨᲕᲗᲐ ᲜᲔᲣᲠᲝᲚᲝᲒᲘᲐ. 11—12 საათ.

Ნ. Თ. ᲛᲣᲚᲘᲜᲘ—ᲥᲣᲠᲩᲘᲡ, ᲧᲣᲠᲘᲡ ᲓᲐ ᲪᲮᲕᲠᲘᲡ—11—12 საათ.

Ვ. Გ. ᲕᲝᲠᲝᲜᲝᲕᲘ, 12—1 ს. შინაგანი და ბავშვებისა.

Ა. Ნ. ᲨᲐᲗᲘᲚᲝᲕᲘ—ᲗᲕᲐᲚᲗᲐ 12 5—1 საათ.

Ვ. Ლ. ᲛᲐᲠᲙᲝᲕᲘᲩᲘ—$12^1/_2$—$1^1/_2$ საათ. საღამოტალრო.

Ი. Დ. ᲒᲝᲒᲝᲗᲐᲫᲔᲒᲝᲕᲘ—ᲡᲐᲛᲬᲘᲤᲝᲚᲝᲡᲐᲡ, ᲧᲘᲜᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲐᲮᲐᲠᲓᲘᲡ—$11^1/_2$—$12^1/_2$ საათ.

ᲡᲐᲦᲐᲛᲝᲗᲘ:

Დ. Ა. ᲒᲔᲓᲔᲕᲐᲜᲘᲨᲕᲘᲚᲘ—ნერვებისა და შინაგანი—5—6 სასაათ.

Ი. Ნ. ᲗᲣᲗᲐᲜᲘᲨᲕᲘᲚᲘ—ᲓᲔᲓᲚᲗᲐ ᲜᲔᲣᲠᲝᲚᲝᲒᲘᲐ—5—6 საათ.

სამკურნალოს აქვს საწოლი ოთახები და კაბინეტი ბაქტერიოლოგიურ და მიკროსკოპიულ გამოკვლევათა-თვის.

ფასი რჩევა-დარიგებისა 50 კაპ., ოპერაციები—მორიგებით. კრაოტი-4 მ. დღე და ღამეში. ერთი კრაოტი ღარიბთათვის უფასოა.

ᲒᲣᲜᲘᲐ, ᲜᲘᲙᲝᲚᲝᲝᲖᲘᲡ ᲥᲣᲩᲐ, ᲡᲐᲮᲚᲘ ᲡᲐᲒᲐᲜᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡ, № 21 (ᲯᲐᲠᲜᲘᲢᲝᲠᲘᲡ ᲫᲔᲒᲓᲘᲡ ᲞᲘᲠᲓᲐᲞᲘᲠ).

ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ № 274.

დირექტორი სამკურნალოსი **ᲛᲘᲮᲔᲘᲚ ᲒᲔᲓᲔᲕᲐᲜᲘᲨᲕᲘᲚᲘ**

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲙᲔᲠᲫᲝ ᲡᲐᲛᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝ

ექიმის ნავასარდიანისა
(კუკიაში, ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ)

ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე, კვირა დღეებს გარდა.

დილამობით:

Ბ. Ა. ᲜᲐᲕᲐᲡᲐᲠᲓᲘᲐᲜᲘ, 11—12 საათ. საღოსტალრო, ვენერიული (სიფილისი) და საშარდეს ავადმყოფობანი.

Ვ. Ვ. ᲩᲘᲫᲝᲕᲐᲜᲘ. 9—10 საათ. ნეულებანი: თვალისა, შინაგანი დანერვებისა.

Ზ. Ი. ᲑᲐᲑᲐᲜᲐᲜᲘᲐᲜᲪᲘ—დილის 11—12 ს. ქალთა და ბავშვთა სენით ავადმყოფებს.

Ი. Თ. ᲞᲠᲝᲢᲝᲡᲚᲔᲕᲘᲩᲘ. 12—1 ს. ყურისა, ყელისა, ცხვირისა და გულის ავადმყოფობისა.

Ა. Პ. ᲥᲐᲠᲐᲞᲔᲢᲘᲐᲜᲪᲘ 1—$1^1/_2$ საათ. შინაგანი და ბავშვებისა.

საღამოობით:

Ბ. Ა. ᲜᲐᲕᲐᲡᲐᲠᲓᲘᲐᲜᲘ. $7^1/_2$—8 ს. რჩევა-დარიგებისა და რეცეპტების დაწერის ფასი ათი შაური; ღარიბთათვის უფასოდ; ფასი კონსილიუმისა და ოპერაციებისათვის—მორიგებით.

ᲝᲚ. ᲑᲐ. ᲐᲠᲨᲐᲜᲘᲪᲐᲙᲘ—11—1 ს. გაუკეთებს სახლში მსურველთ „მასსაჟს“, აუცრის ყვავიდს ᲡᲐ გამართავს საექიმო გემნასტიკას ექიმების დანიშნვით.

დირექტორი სამკურნალოსი დოქტორი მედიცინის ნავასარდიანი.

Первая частная лѣчебница *Д-ра Навасардіана.*

Тифлисъ, противъ памяти. Воронцову.

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ

*** ტფილისის გუბერნატორის თანამდებობის აღმასრულებელის კ. კ. სტეფანოვიჩის თავმჯდომარეობით საადგილ-მამულო გარდასახადთა გამწერმა საგუბერნიო საკრებულომ უკვე დაიწყო მუშაობა. საკრებულოში მონაწილეობას იღებენ: გუბერნატორის მოადგილის თანამდებობის აღმასრულებელი, საგუბერნიო სამმართველოს უფროსი მრჩეველი ე. კ. ორლოვსკი, ტფილისის სახაზინო პალატის გამგეს მაგივრად ამავე პალატის განყოფილების უფროსი ა. ა. ᲯᲐᲜᲨᲘᲜი, სახელმწიფო ქონებათა გამგეს თანამდებობის აღმასრულებელი, ვ. ა. ᲯᲔᲠᲔᲕᲘᲪᲘᲙᲝᲕᲐᲩᲘ, გუბერნიის თავად-აზნაურთა წინამძღოლის თანამდებობის აღმასრულებელი გენერ.-მაიორი ი. ვ. საგინოვი, საგუბერნიო სამმართველოს მრჩეველი ე. ზ. ციგანკოვი და სახაზინო პალატის II განყოფილების უფროსი ე. ფ. ზარე.

*** პროფესორი ვ. ვ. დოკუჩაევი, რომელიც ბორჩალოს მაზრაში იყო წასული ექიმურ ნიადაგის გამოსაკვლევად, ამ დღეებში დაბრუნდა ტფილისში. ბ-ნი დოკუჩაევი ნიადაგისაგან გამოსაკვლევად მიემგზავრება ქუთაისის გუბერნიასა და ბათუმის ოლქში და იქიდგან დაბრუნებისას გორისა და დუშეთის მაზრებშიაც შეივლის. შემდეგ პროფესორი, კავკასიის საიმპერატორო სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების საბჭოს თხოვნით, საზოგადოებისავე სადგომში წაიკითხავს 3, 5, 7 და 9 სექტემბერს ოთხს ლექციას. პროფესორი ლექციებს ნიადაგის შესახებ წაიკითხავს.

*** სამშაბათს, 22 აგვისტოს, სხდომაზედ, ქალაქის გამგეობას ლაპარკი ჰქონდა იმის შესახებ, რომ ქალაქის იმ მასწავლებელთ, რომელთაც სამის თვის ᲯᲐᲛᲐᲒᲘᲠᲘ წინდაწინ აიღეს, აქვს თუ არა ნება ქალაქის დებულებით წინდაწინ ᲯᲐᲛᲐᲒᲘᲠᲘᲡ მიღებისა. გამგეობამ სცნო, რომ ᲯᲐᲛᲐᲒᲘᲠᲘᲡ მიღებაში მასწავლებელთ ისეთივე უფლებანი უნდა მიეცეთ, როგორიც გამგეობის სხვა მოსამსახურეებსა აქვთ.

*** მიწად-მოქმედებისა და სახელმწიფო ქონებათა სამინისტრო ამ ჟამად სოჭში 30 ნაკერს მიწას ჰყიდის თითო ნაკერი 400-დან 900 ოთხკუთხი საჟენია. საᲯᲐᲠᲐ ვაპრობა მოხდება 15 სექტემბერს. სახაზინო დაფსება საჟენზედ ექვსი შაურია. ვაპრობაში მონაწილეობის მიღების მსურველს წინდაწინვე შეაქვს დაფასების 10%. ესე იგი 3 კაპ. საჟენზედ. თითოეულს მყიდველს შეუძლიან იყიდოს მხოლოდ ორი მეზობლად მდებარე ნაკერი. ეს მაწყები ზღვასთან ახლო არის მაღლობებზედ. როგორც მცოდნე კაცების წერილებიდგანა სჩანს, ჩვენს შავი ზღვის ნაპირს, როგორც საკურორტო ადგილს, დიდი მომავალი მოელის.

*** სახაზინო რკინის გზების კუთვნილ დაწესებულებათა, როგორც მგალითად ელევატორებს, ს

ლის მცემლის თავის მოკვეთის დღეს დიდ-მარხვის პირველსა, მეოთხესა და მეშვიდე კვირაში და აგრეთვე ადდგომის მესამე კვირის პირველ დღეს, (კვირაა), დიდ-მარხვის მესამე კვირის შაბათს, ბზობა დღეს, აღდგომის პირველ დღეს; ჯვართ-ამაღლებისა და იოანნე ნათლის მცემლის თავის-კვეთის დღის წინა დღეს, ე. ი. გამოთვლილია სულ 43 დღე.

*** კავკასიის სამხედრო ოლქის შტაბი 25 აგვისტოს კოჯორიდგან ტფილისში გადმოვა.

*** შინაგან საქმეთა სამინისტროს განზრახვა აქვს საზოგადო პოლიციაში ცვლილების შეტანასთან ერთად სოფლის პოლიციაშიაც მოახდინოს ცვლილება.

*** კავკასიის საიმპერატორო სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოებას უკვე მიუმართავს თხოვნით კავკასიის სახელმწიფო და საზოგადო დაწესებულებათათვის, რომ მომავალ 1901 წლის კავკასიის გამოფენის გამართვასა და პროგრამშის შედგენაში მონაწილეობა მიიღონ.

*** დღეს, 24 აგვისტოს, ქალაქის გამგეობის სადგომში კრება ექმნება ქალაქის სასწავლებელთა კომისიას სხვა-და-სხვა საკმეების შესახებ მოსალაპარაკებლად.

*** სამშაბათს, 22 აგვისტოს, ქალაქის გამგეობის სხდომაზედ გამგეობის წევრმა ბ-ნმა გ. ს. შესტაკოვმა ჩარდგინა განსახილველად უფროს ბუჭალტერის ერმაშვილის მოხსენება, რომელშიაც ბუჭალტერი ამბობს, რომ რადგანაც 1880—1883 წლებში ქალაქის ქონების მოსაყარეზოდ ქალაქის ზოგიერთ მცხოვრებთაგან შემოსული 1722 მან. და 55 კაპ. დროზედ უკანვე არ იყო მოთხოვნილი(თითქო

კერძო კრებას და შემდეგ ამისა საბჭო იშუამდგომლებს ბ-ნ მინისტრის წინაშე, რომ მან დაამტკიცოს.

თავ. ნ. ნაჯარაძე ემხრობა ბ-ნ ზდანოვიჩის აზრს.

ს. ა. ქვარიანი. იმეორებს წინად ნათქვამს.

ქვარიანის აზრის მომხრენი ითხოვენ, რომ ეს საკითხი კენჭით გადაწყდეს.

უმეტესობა იმ აზრისა გამოჩნდა, რომ კომისიას მომავალის პროექტის შესადგენად საფუძვლად აეღო ქვარიანისაგან წარმოდგენილი პროექტი. ამ აზრის წინააღმდეგობა გამოაცხადა ოთხმა: სოლეელიკმა, ბილიდმ, ავგერინომ და ოჰანეზოვმა. დანარჩენთა შორისაც წინააღმდეგი ბევრი იყო, მაგრამ რაკი შეხედეს ქვარიანისა და მისის მომხრეთა ახირებულ ჯიუტობას, ხმა აღარ ამოიღეს. კომისიის წევრებად ამოირჩიეს ს. ა. ქვარიანი, ს. მ. გაზეჩილაძე, ს. გ. ფირცხალავა, გ. ზ. ჩუბინიძე და გ. ცერცვაძე.

კრება სთხოვს ბ-ნ კარპოვსაც, მიიღოს მონაწილეობა ამ კომისიაში, ვითარცა რკინის გზის წარმომადგენელმა; მაგრამ მან უარი განაცხადა.

მ. ს. კარბოვი. მართალია წინად განვაცხადე სურვილი ამ საქმეში მონაწილეობა მიმეღო, მაგრამ, ვინაიდგან ბ-ნ ქვარიანის პროექტის დედა-აზრი სრულიად წინააღმდეგია კანონისა, არ შეიძლიან მონაწილეობა მივიღო.

მოსაუბრენი. სირცხვილია საზოგადოებისათვის! ფირცხალავას ამ საქმისა არაფერი გაგებენ!

თავმჯდომარე აცხადებს საკამათო საგნად „რა წესი და რიგი უნდა იქმნას შემოღებული შავი ქვის ხარისხ-ხარისხად დაყოფისა, რომ შავი ქვის გაყიდვა რიგიანად სწარმოებდეს“.

ი. კაკაბაძე. მე ვურჩევ კრებას, კომიტეტი ამოარჩიოს და მიანდოს ამ საგნის შესახებ პროექტი შეადგინოს და საბჭოს წარუდგინოს.

ბაბაშაძე. უმჯობესი იქნება საბჭოს მიენდოს ამ საკითხის შემუშავება.

გ. დ. ბაქრაძე. როგორც ხარჯთაღრიცხვიდგანა სჩანს, საბჭო ლაბორატორიის გახსნას. თუ ეს აზრი განხორციელდა, კარგი იქნება დავალოს ამ ლაბორატორიას შავი-ქვის მადნის ანალიზი მოახდინოს ხოლმე მრეწველთა ბაქნებზედ.

გ. ფ. ზდანოვიჩი. შავი-ქვის ხარისხ-ხარისხად დაყოფის შესახებ ბაასი პირველად არ არის აღძრული. საბჭოს ამ საგნის შესახებ განსაკუთრებული თათბირი ჰქონდა, მაგრამ ერთს გადაწყვეტილს აზრს ვერ დაადგა. ამას გარდა საბჭომ სთხოვა კერძო მრეწველთა, აგრეთვე საშთო დეპარტამენტსაც, მაგრამ განსაზღვრული შეხედულება მაინც ვერ შეადგინა. საკამათო პროგრამაში შევიტანეთ ეს საგანი იმ აზრით, რომ საგანი ყოველ მხრივ იყოს განხილული. მე არ ვეთანხმები ბაქრაძის აზრს. ლაბორატორიამ უნდა მოგვაცეს ჩვენ ნამდვილი ანალიზი მადნის ყოველ გვარ შავი-ქვისა, ე. ი. ყოველის კერძო სამრეწველო ადგილისა. ჩვენ რომ ყოველ გვარ შავი-ქვის ანალიზი გვქონდეს, დავარსებდით სარეცხ ფაბრიკას იმ განზრახვით, რომ საქონელი, ე. ი. შავი-ქვა, ერთისა და იმავე ღირსებისა გაგვეხადა (обезличить товаръ). შემდეგ გავიჩენდით შავი-ქვისათვის ელევატორს, როგორც ბევრგან არსებობს პურის ელევატორი დამოკიდებულებას მუშთა და კაპიტალისტებს შორის, არამედ აღნიშნავს წარმოების ერთ დარგს, სხვა დარგთაგან განსხვავებულს. კაპიტალია სხვა-და-სხვა გვარი: სამრეწველო, სამიწად-მოქმედო, სავაჭრო, საჩარჩო. მაშინ, როდესაც კაპიტალური წეს-წყობილება ჰსუფევს, უპირატესობა ეკუთვნის სამრეწველო კაპიტალს. „На первыхъ ступеняхъ капиталистическаго общества торговля господствуетъ надъ промышленностью; въ современномъ обществѣ наоборотъ“. (კაპიტალისტურ საზოგადოების პირველ საფეხურებზედ ვაჭრობა უპირატესობს მრეწველობაზედ; თანამედროვე საზოგადოებაში-კი, პირ-იქით, მრეწველობა). *) Торговля первыхъ самостоятельныхъ широко развившихся торговыхъ городовъ и торговыхъ народовъ, какъ простая посредническая торговля, основывалась на варварствѣ тѣхъ производящихъ народовъ, между которыми они служили посредниками“, (ვაჭრობა პირველ დამოუკიდებელ ძლიერ განვითარებულ მოვაჭრე ქალაქებისა და მოვაჭრე ხალხებისა, როგორც უბრალო საშუამავლო ვაჭრობა, დაფუძნებული იყო იმ მწარმოებელი ხალხების ბარბაროსობაზედ, რომელთა შორის შუამავლობასაც ისინი ასრულებდნენ. **).

*) Капиталъ, томъ III, переводъ съ нѣмецкаго; С.-Петербургъ 1896 г., стр. 264.

**) id.

ᲙᲕᲘᲓᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲑᲐᲢᲝᲜ-ᲧᲛᲝᲑᲐ ᲘᲧᲝ ᲛᲐᲨᲘᲜᲓᲔᲚᲘ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲨᲘᲜᲐᲐᲠᲡᲘ, ᲛᲝᲗᲚᲘ ᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲣᲠᲘ ᲓᲐ ᲘᲣᲠᲘᲓᲘᲣᲚᲘ ᲬᲧᲝᲑᲚᲘᲗᲐ ᲛᲘᲗ ᲒᲐᲜᲘᲡᲐᲮᲚᲔᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲡᲣᲚᲓᲒᲛᲘᲗᲚᲝᲑᲓᲐ. ᲛᲝᲙᲚᲔᲗ-ᲜᲐᲚᲘᲜᲔᲑᲝᲑᲘᲗ ᲛᲘᲡᲘᲜ ᲞᲐᲢᲠᲘᲜᲘᲡ ᲣᲤᲚᲔᲑᲐ-ᲣᲞᲘᲠᲐᲢᲔᲡᲝᲑᲐᲪ ᲒᲐᲜᲘᲡᲐᲖᲦᲕᲠᲔᲑᲝᲓᲐ. ᲙᲐᲠᲘᲢᲐᲡᲘᲡᲢᲣᲠ ᲬᲧᲝᲑᲚᲘᲡᲗᲐ ᲣᲤᲚᲔᲑᲐ-ᲣᲞᲘᲠᲐᲢᲔᲡᲝᲑᲐᲪ ᲒᲐᲜᲘᲡᲐᲖᲦᲕᲠᲔᲑᲝᲓᲐ. ᲙᲐᲠᲘᲢᲐᲡᲘᲡᲢᲣᲠ ᲬᲧᲝᲑᲚᲘᲡᲗᲐ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲫᲐᲠᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲘᲬᲘᲗ-ᲛᲘᲬᲐᲛᲓᲔ ᲒᲐᲜᲘᲡᲐᲖᲦᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲣᲤᲚᲔᲑᲐᲡᲗᲐᲜ ᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ. ᲛᲝᲗᲚᲘᲡ ᲞᲠᲝᲪᲔᲡᲘ ᲓᲐᲛᲐᲡᲗᲐᲜ ᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲝᲜᲐᲛᲔᲚᲘ ᲛᲘᲬᲘᲗ-ᲛᲘᲬᲐᲛᲓᲔ ᲒᲐᲜᲘᲡᲐᲖᲦᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲣᲤᲚᲔᲑᲐᲡᲗᲐᲜ ᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ. ᲐᲛᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲒᲐᲜᲮᲘᲚᲕᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲛᲝᲛᲐᲮᲡᲔᲜᲔᲑᲐ. ᲓᲐᲜᲐᲠᲩᲔᲜᲗᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡᲐᲪ ᲬᲘᲜᲐᲐᲦᲛᲓᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲣᲮᲔᲓᲐᲕᲐᲓ ᲓᲘᲓᲘ ᲞᲐᲢᲘᲕᲘ ᲐᲦᲬᲔᲠᲓᲐ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲔᲠᲗᲘ ᲐᲖᲠᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲚᲘ ᲒᲐᲜᲐᲪᲮᲐᲓᲘ. ᲐᲛᲐᲡ ᲒᲐᲠᲓᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲛ ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲪᲔᲛᲐ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲑᲐᲐᲡᲘ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲐᲓ ᲐᲠ ᲐᲠᲘᲡ ᲐᲦᲠᲫᲘᲚᲘ. ᲗᲣ ᲔᲡ ᲐᲖᲠᲘ ᲒᲐᲜᲮᲠᲘᲚᲘᲐᲚᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲐᲓᲜᲘᲡ ᲐᲜᲐᲚᲘᲖᲘ ᲛᲝᲐᲮᲓᲘᲜᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲐᲒᲘᲡᲮᲔᲚᲐᲡ ᲑᲐᲥᲜᲔᲑᲖᲔ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲔᲠᲗᲘ ᲒᲐᲓᲐᲬᲧᲕᲔᲢᲘᲚᲘ ᲐᲖᲠᲘ ᲕᲔᲠ ᲓᲐᲐᲓᲒᲐ. ᲐᲛᲐᲡ ᲒᲐᲠᲓᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲛ ᲗᲐᲗᲑᲘᲠᲘ ᲰᲥᲝᲜᲓᲐ ᲡᲞᲔᲪᲘᲐᲚᲣᲠᲘ ᲗᲐᲗᲑᲘᲠᲘ ᲐᲛ ᲡᲐᲙᲘᲗᲮᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲔᲠᲗᲘ ᲐᲖᲠᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲚᲘ ᲒᲐᲜᲐᲪᲮᲐᲓᲘ. ᲛᲐᲡᲨᲘᲜ ᲩᲕᲔᲜᲘᲡ ᲛᲘᲬᲘᲗ ᲛᲝᲛᲐᲮᲡᲔᲜᲔᲑᲐ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲐᲓᲜᲘᲡ ᲐᲜᲐᲚᲘᲖᲘ ᲛᲝᲐᲮᲓᲘᲜᲝᲡ ᲮᲝᲚᲛᲘ ᲛᲠᲔᲬᲕᲔᲚᲗᲐ ᲑᲐᲥᲜᲔᲑᲖᲔ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲠᲐᲯᲐ ᲨᲔᲣᲫᲚᲘᲐ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲨᲔᲓᲔᲒᲘ ᲐᲠ ᲐᲠᲘᲡ ᲡᲐᲭᲘᲠᲝ, ᲔᲡ ᲡᲐᲙᲘᲗᲮᲘ ᲣᲜᲓᲐ ᲒᲐᲓᲐᲬᲧᲓᲔᲡ ᲛᲘᲜᲘᲡ ᲛᲘᲦᲔᲑᲘᲡ ᲬᲔᲡᲘ ᲓᲐ ᲠᲘᲒᲘ ᲣᲜᲓᲐ ᲘᲥᲜᲐᲡ ᲨᲔᲛᲝᲛᲔᲓᲒᲝᲛᲚᲘᲡ ᲨᲐᲕᲘ ᲥᲕᲘᲡ ᲒᲐᲧᲘᲓᲕᲐ ᲠᲘᲒᲘᲐᲜᲐᲓ ᲡᲬᲐᲠᲛᲝᲔᲑᲓᲔᲡ“.

Ი. ᲙᲐᲙᲐᲑᲐᲫᲔ. ᲛᲔ ᲕᲣᲠᲩᲔᲕ ᲙᲠᲔᲑᲐᲡ, ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘ ᲐᲛᲝᲐᲠᲩᲘᲝᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲐᲜᲓᲝᲡ ᲐᲛ ᲡᲐᲒᲜᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲞᲠᲝᲔᲥᲢᲘ ᲨᲔᲛᲔᲓᲒᲝᲛᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲬᲐᲠᲣᲓᲒᲝᲜᲝᲡ.

ᲑᲐᲑᲐᲨᲐᲫᲔ. ᲣᲛᲯᲝᲑᲔᲡᲘ ᲘᲥᲜᲔᲑᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲛᲘᲔᲪᲔᲡ ᲨᲔᲛᲣᲨᲐᲕᲔᲑᲐ.

ᲒᲐᲜᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲚᲘ ᲒᲘᲠᲩᲔᲑᲐ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲕᲘᲗ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲐᲓᲜᲘᲡ ᲐᲜᲐᲚᲘᲖᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲑᲐᲐᲡᲘ ᲐᲠ ᲐᲠᲘᲡ ᲐᲦᲠᲫᲘᲚᲘ. ᲗᲣ ᲔᲡ ᲐᲖᲠᲘ ᲒᲐᲜᲮᲠᲘᲚᲘᲐᲚᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲐᲓᲜᲘᲡ ᲐᲜᲐᲚᲘᲖᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲛᲝᲐᲮᲓᲘᲜᲝᲡ ᲮᲝᲚᲛᲘ ᲛᲠᲔᲬᲕᲔᲚᲗᲐ ᲑᲐᲥᲜᲔᲑᲖᲔ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲠᲐᲯᲐ ᲨᲔᲣᲫᲚᲘᲐ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲨᲔᲓᲔᲒᲘ ᲐᲠ ᲐᲠᲘᲡ ᲡᲐᲭᲘᲠᲝ, ᲔᲡ ᲡᲐᲙᲘᲗᲮᲘ ᲣᲜᲓᲐ ᲒᲐᲓᲐᲬᲧᲓᲔᲡ ᲛᲘᲜᲘᲡ ᲛᲘᲦᲔᲑᲘᲡ ᲬᲔᲡᲘ ᲓᲐ ᲠᲘᲒᲘ ᲣᲜᲓᲐ ᲘᲥᲜᲐᲡ ᲨᲔᲛᲝᲛᲔᲓᲒᲝᲛᲚᲘᲡ ᲨᲐᲕᲘ ᲥᲕᲘᲡ ᲒᲐᲧᲘᲓᲕᲐ ᲠᲘᲒᲘᲐᲜᲐᲓ ᲡᲬᲐᲠᲛᲝᲔᲑᲓᲔᲡ“.

ᲒᲐᲜᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲚᲘ. ᲛᲔ ᲕᲣᲠᲩᲔᲕ ᲙᲠᲔᲑᲐᲡ, ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘ ᲐᲛᲝᲐᲠᲩᲘᲝᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲐᲜᲓᲝᲡ ᲐᲛ ᲡᲐᲒᲜᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲞᲠᲝᲔᲥᲢᲘ ᲨᲔᲛᲔᲓᲒᲝᲛᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲬᲐᲠᲣᲓᲒᲝᲜᲝᲡ.

ᲒᲐᲜᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲚᲘ ᲛᲘᲜᲓᲐ ᲛᲘᲜᲓᲝᲡ ᲒᲐᲜᲮᲘᲚᲕᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲛᲝᲛᲐᲮᲡᲔᲜᲔᲑᲐ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲐᲓᲜᲘᲡ ᲐᲜᲐᲚᲘᲖᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲑᲐᲐᲡᲘ ᲐᲠ ᲐᲠᲘᲡ ᲐᲦᲠᲫᲘᲚᲘ. ᲗᲣ ᲔᲡ ᲐᲖᲠᲘ ᲒᲐᲜᲮᲠᲘᲚᲘᲐᲚᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲐᲓᲜᲘᲡ ᲐᲜᲐᲚᲘᲖᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲛᲝᲐᲮᲓᲘᲜᲝᲡ ᲮᲝᲚᲛᲘ ᲛᲠᲔᲬᲕᲔᲚᲗᲐ ᲑᲐᲥᲜᲔᲑᲖᲔ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲠᲐᲯᲐ ᲨᲔᲣᲫᲚᲘᲐ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲨᲔᲓᲔᲒᲘ ᲐᲠ ᲐᲠᲘᲡ ᲡᲐᲭᲘᲠᲝ, ᲔᲡ ᲡᲐᲙᲘᲗᲮᲘ ᲣᲜᲓᲐ ᲒᲐᲓᲐᲬᲧᲓᲔᲡ ᲛᲘᲜᲘᲡ ᲛᲘᲦᲔᲑᲘᲡ ᲬᲔᲡᲘ ᲓᲐ ᲠᲘᲒᲘ ᲣᲜᲓᲐ ᲘᲥᲜᲐᲡ ᲨᲔᲛᲝᲛᲔᲓᲒᲝᲛᲚᲘᲡ ᲨᲐᲕᲘ ᲥᲕᲘᲡ ᲒᲐᲧᲘᲓᲕᲐ ᲠᲘᲒᲘᲐᲜᲐᲓ ᲡᲬᲐᲠᲛᲝᲔᲑᲓᲔᲡ“.

ᲙᲠᲔᲑᲐ ᲓᲐᲓᲘᲓᲝᲗ ᲡᲐᲦᲐᲛᲝᲡᲐᲗᲕᲘᲡ.

ᲓᲔᲞᲔᲨᲐ

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან)

22 აგვისტო

ᲞᲠᲔᲢᲝᲠᲘᲐ. ᲑᲣᲠᲣᲑᲛᲐ, ᲠᲘᲪᲮᲕᲗᲘ 500 კაცმა, გაანთავისუფლეს და იარაღი დაუროგეს იოჰანესბურგიდან რვა მილის მანძილზედ მდებარე კლიპრივერის სანატორიუმში მყოფი ტყვენი უცხო-ქვეყნელნი და ადგილობრივ მცხოვრებნი. როდესაც ბურბუნელი მამა-კაცები დაანატრეს, რადგანაც ეშვი მიიტანეს, რომ ისინიც შველიდნენ სხვებს კრიუგერსდორპსა და იოჰანესბურგს შუა რკინის გზის დაქცევის დროსაო.

ᲕᲘᲔᲜᲐ. ავსტრი-უნგრეთის გემის „მარია ტერეზია“-დგან იუწყებიან, რომ იმპერატორის სასახლე პეკინში მოკავშირეთა ჯარმა დაიპყრო. ამ საქმეში მონაწილეობას იღებდა ავსტრიელი ბატონ-ყმობა იყო მაშინდელი ცხოვრების შინაარსი, მთელი პოლიტიკური და იურიდიული წყობილება მით განისაზღვრებოდა და სულდგმულობდა. მოკლეთ რომ ვთქვათ, იმ ხანაში მამული იყო უმთავრესი ცხოვრების ძარღვი, მისი მეტ-ნაკლებობით მისი პატრონის უფლება-უპირატესობაც განისაზღვრებოდა. კაპიტალისტურ წყობილების დროს „მამული“ ჰკარგავს თავის „პირველ ადგილ“ ძალას, სიმდიდრე საქონლის რაოდენობით განიზომება, ყველაფერი ფულით იზომება, თითონ მამულიც საქონლად იქცევა; თვით მოზარდი ღირებულება (самовозрастающая стоимость) არის ნიშნობლივი თვისება ახალი ხანისა, კაპიტალი ხდება ცხოვრების მამძრავებელი და სხვა დროის წარმომადგენელი. აი რა აზრით შეიძლება „მამულისა“ და „კაპიტალის“ „დაპირდაპირება“. აი ბ-ნ ა. წულუკიძის ფილოსოფია ვნახოთ, რა ლოდიკური ძალიერება აქვს ამ ნათქვამს.

კაპიტალია „ნიშნობლივი თვისება ახალი ხანისა“ ჰბრძანებთ. მართალი მოხსენებია. მოგახსენებთ მხოლოდ, რომ სიტყვა „კაპიტალი“ არ გამოხატავს დამოკიდებულებას წარმოების სხვა-და-სხვა დარგს შორის. იგი აღნიშნავს მხოლოდ დამოკიდებულებას მუშთა და კაპიტალისტებს შორის და სრულიადაც არას გვეუბნება, რომელი დარგი წარმოებისა უპირატესობს. სულ სხვა სიტყვა „სამრეწველო კაპიტალი“. ეს ტერმინი გვიბაკავს არა მხოლოდ სოციალურ სული და გული კაპიტალისტური წეს-წყობილებისა სამრეწველო კაპიტალია. სამრეწველო კაპიტალის ბრალია ტექნიკისა და მეცნიერების უფდმივ ზრდა ⅆ საზოგადო ფორმათა ცვალებადობა. სამრეწველო კაპიტალმა შეიტანა კაპიტალიზმი სოფელში და გადმეფა ქალაქი სოფელზედ, ევროპა აზიაზედ. სამრეწველო კაპიტალია იმპულსის მომცემი, ინიციატორი ყოველგვარის ცვალებადობისა, პროგრესისა. თანამედროვე ხანს თამამად შეგვიძლიან ვუწოდოთ ხანა სამრეწველო კაპიტალისა. მაგრამ ეს კიდევ არ ამტკიცებს, რომ სამრეწველო კაპიტალი იყოს ყველაფერი და ყოველივე. მართალია, მან ყველაფერი გამოიწვია, იგია მიზეზი ყველაფრისა, რითაც თანამედროვე ცხოვრება განსხვავდება ძველისაგან, მაგრამ იგი მაინც არ არის ყველაფერი. სამრეწველო კაპიტალს გარდა არის კიდევ სამიწად-მოქმედო კაპიტალი, სავაჭრო კაპიტალი და სხ., რომელთაც დიდი მნიშვნელობა აქვთ. „სამრეწველო კაპიტალია“ ნაწილი „კაპიტალისა“, კაპიტალია მთელი, შეიცავს წარმოების ყველა დარგს.

აგრეთვე თუმცა ფეოდალური წეს-წყობილება უმთავრესად მიწის საკუთრებასა და მიწის მუშაობაზედ იყო დაფუძნებული, თუმცა მიწადმფლობელობა აძლევდა უფლებასა და უპირატესობას უფრო, ვიდრე სხვა დარგნი წარმოებისა, ისე, როგორც ქვეყნის ბატონები ახლა უფრო მრეწველები არიან, ვიდრე მიწადმოქმედნი და ვაჭრები, მაგრამ ფეოდალიზმის დროს მიწად მოქმედებას გარდა წარმოების სხვა დარგნიც ჰსუფევდა, რომელთაც ძლიერ დიდი მნიშვნელობა ჰქონდათ, და საფეოდალო საკუთრებას მარტო მიწა არ შეადგენდა.

ამგვარად, თუ მაშინ მამული იყო ძარღვი მაშინდელის ცხოვრებისა, ეხლა სამრეწველო კაპიტალია ეხლანდელის ცხოვრების ძარღვი. თუ მაშინდელს ცხოვრებას მამული ახასიათებდა, ეხლანდელ ცხოვრებას სამრეწველო კაპიტალი. და განსხვავებაც ეხლანდელსა და მაშინდელს ხანას შორის უნდა ვეძიოთ სამრეწველო კაპიტალისა და ფეოდალურ მიწად-მფლობელობის ერთმანეთთან დაპირდაპირებაში.

თუ განვავთ, მაინც და მაინც კაპიტალს დავუპირდაპიროთ რამე,—საფეოდალო კერძო საკუთრება. მთელი შეგიძლიანთ დაუპირდაპიროთ მთელს, ნაწილი ნაწილს: კაპიტალი საფეოდალო საკუთრებას, კერძო საკუთრება მიწისა სამრეწველო კაპიტალს და სხ. ამას გელაპარაკებოდით წინა წერილში. ამგვარივე საბუთები მოგიყვანეთ მაშინაც, მხოლოდ უფრო შემოკლებით. მაგრამ ჩემ საბუთებს უმართლოდ წეუყრეთ, მათი ჩაფუტჩეცა მოინდომეთ, სრულიადაც არ ახსენეთ, თითქო არც არავითარი საბუთი მომეყვანოს. კეთილ-სინიდისიერი კამათი თუ განვავთ, ყოველ ჩემ აზრს ანგარიში უნდა გაუწიოთ. აი რაში გამოიხატება, ბ-ნო ა. წულუკიძე, თქვენი ლიტერატურული არა-კეთილსინიდისიერება.

ორიოდე სიტყვა კიდევ თქვენს ლოდიკურ სისუსტის შესახებ. „რა არის მრეწველობა? საქონლის წარმოება. რას ნიშნავს საქონლის წარმოება? კაპიტალის გამეფებას... მაშასადამე ყოფილა ხანა „მამულისა“ და არის ხანა „კაპიტალისა“, როგორც ფეოდალური და კაპიტალისტური წყობილების დამახასიათებელნი. ასეთია დასკვნა ბ-ნ ვ. წ. ნებადართულ აზრისაგან“. მართალი მოგახსენოთ, მაგგვარ ლოდიკურ დასკვნაზე მე არასოდეს ნებას არ დაგრთავდით და უმარჩილესად გთხოვთ, თქვენი ლოდიკური დასკვნები მე არ მომაწეროთ ხოლმე. ამა ერთი მიმძღვანეთ, როგორი ლოდიკური დასკვნაა, როცა ბძანეთ, რომ არის ხანა „კაპიტალისა“, კაპიტალისტური წყობილების დამახასიათებელია. რა აზრია ამ ფრაზაში? სრულიად არაფერი. აქ არის მხოლოდ ტავტოლოგია. „კაპიტალი“ ახასიათებს „კაპიტალიზმს“; ამავე უფლებით შეგვიძლიან ვთქვათ, რომ ფეოდალიზმი ახასიათებს ფეოდალიზმს, მატერიარხატი—მატერიარხატს და სხ. და სხ. ტავტოლოგიას ჯანი გავარდეს, რომ ტყუილა-უბრალოდ, უმნიშვნელოდ დასცდეს მწერალს, ამით არა დაშავდება-რა. მაკრამ, სამწუხაროდ ჩვენდა, ბ-ნი ა. წულუკიძე ამ ტავტოლოგიაზედ აშენებს თავისს ლოდიკურ დასკვნას. სასაცილო იქნებოდა, სამწუხარო რომ არ იყოს!

ვ. წ.

(დასასრული იქნება)

ტრი-უნგრეთის რაზმის ნაწილიც. 15 აგვისტოს მოკავშირეთა ჯარმა სასახლეს წინ გაიარა, რათა ეჩვენებინა, რომ სასახლე ღებულია. ავსტრია-უნგრეთის რაზმი ჯილის სამხედრო გუბერნატორის სასახლეში სდგას; თვით გუბერნატორი, ავსტრია-უნგრეთის ატაპაშეს მოთხოვნილებით, შეიპყრეს, როგორც მეამბოხეთა მფარველი, და იპპონიას გადასცეს.

ლონდონი. ოფიციალურად იუწყებიან, რომ შავი პირი ნათან-სადგურში (?) გავრცელდა, სადაც გუშინ პირისაგან ერთი ბავშვი მოკვდა. ხმა დადის, რომ გლასგოში ღღეს სამი კაცი გახდა ავად საეკვო ავადმყოფობითაო. ოფიციალური ბიულეტენში ნათქვამია, რომ შავის პირით 12 კაცია ავად და 86 კაცსაც მკურნალები ადევნებენ თვალ-ყურსაო.

ლონდონი. „რეიტერის საააგენტოს“ გაუგონია, რომ რადგანაც სხვა-და-სხვა მოულოდნელ დამაბრკოლებელ მიზეზისა გამო ინგლისის მთავრობას ჯერ პეკინში მყოფ თავისის ელჩისაგან არ მიუღია დაწვრილებითი მოხსენება ჩინეთში საქმეთა ვითარების შესახებ, ამიტომ საეჭვოა, ვიდრე ასეთი მოხსენება არ მოუვა მთავრობას, რაიმე გადაწყვეტა იმის შესახებ, თუ როგორ მოიქცეს ჩინეთში.

ლონდონი. ჩინეთში მყოფმა შეერთებულ შტატების განსაკუთრებულმა კომისარმა როკშილმა ერთ კორესპონდენტთან ლაპარაკის დროს სთქვა, ჩინეთის საქმეში დიდი მნიშვნელობა სახელმწიფოთა ერთობასა აქვსო. „თუ ჩინეთმა,—უთქვამს კომისარს,—შეძლო სახელმწიფოთა ერთობის დარღვევა, და მათ შორის უთანხმოების ჩამოგდება, მაშინ უცხო-ქვეყნელთ უნდა ჩაალაგონ თავიანთი ბარგი და ჩინეთიდგან გაკრნენ. ეხლა საჭიროა სახელმწიფოებმა ისარგებლონ გარემოებით და სამუდამოდ გადაწყვეტონ და მოაგვაროონ უცხო-ქვეყნელთა ჩინეთში ყოფნის საქმე; თუ ეხლა ეს საქმე არ მოაგვარეს, ჩინელები კიდევ განაგრძობენ თავიანთ პოლიტიკას და სახელმწიფოებს ხელ-ახლა დაჰხვდება დაბრკოლებანი“. როკშილი ჰფიქრობს, რომ სახელმწიფოებს ამ საქმის მოწყობა და მორიგება უფრო საყურადღებო საქმედ მიაჩნიათ, ვიდრე ჩინეთში მიწა-ადგილის შეძენა. როკშილი იმ აზრისაა, რომ მომხდარი არეულობანი შეადგენენ ჩინეთის მთავრობის გეგმის ერთ ნაწილს. ამ გეგმით მთავრობას აზრად აქვს განდევნოს უცხო-ქვეყნელნი ჩინეთიდგან, რიცა მთავრობის ოფიციალურ გაზეთში დაბეჭდილ განკარგულებიდგანა სჩანს. უკანასკნელი ამბები აწინდელის კრიზისის მთოლოდ კერძო მოვლენებს შეადგენენ, უმთავრესი სამუშაო წინ არის. როკშილს არ მიუღია ცნობები პეკინში მოხდარ სადილომატო და სამხედრო ხასიათის ამბებისა; იმანა და ჩინეთში მყოფთ სხვა თანამდებობის კაცებმა ვერ მოახერხეს იმ დეპეშების პასუხის მიღება,, რომლებიც პეკინში იქმნა გაგზავნილი სახელმწიფოთა წარმომადგენლებთან. ჰფიქრობენ, რომ ჩიფუსა და შანჰაის შუა ჩინელები ამახინჯებენ ამ დეპეშებს. როგორც ამბობენ, ეკრძალება შეჩერებას ჩინელთა შორის დიდი გავლენა ექმნება საქმის ვითარებაზედ: ნაღდ ფულში 36% იღებენ თვეში; ჩინელი ეკრძალა ურჩევენ ჩინეთის მოხელეებს, ბოლო მოუღონ უცხო-ქვეყნელთა წინააღმდეგ მოძრაობას. ლიხუნგ ჩანგი შანჰაიში რჩება.

ლონდონი. გაზეთებში დაბეჭდილია შანჰაიდგან 18 აგვისტოს გამოგზავნილი შემდეგი დეპეშა: „როგორც ისმის, გერმანიის საელჩო აქ დასახლდება, მაგრამ უთუოდ ვალდებულებენ მოსლვამდე“.

შანჰაი. აშკარაა, საჭიროა იმპერატორისა და იმპერატორიცის პეკინში დაბრუნება საბოლოოო. მოლაპარაკებისთვის, მაგრამ ამასთან ისიც ნამდვილია, მოლაპარაკება გაეჩინურდება და იმის გათავებას თასი ხრიკი შეუშლის ხელს. თვით ჩინელნი და ჩინეთის მოხელენი საჭიროდ სცნობენ რეაქციონურ მოძრაობის წინამძღოლთა სასტიკად დასჯას, უამისოდ მშვიდობიანობა არ დამყარდება და რეფორმების შემოღებაც ჩინეთში შეუძლებელი იქმნება.—გეგმი „ბატავია“ ელჩების სურვილით შანჰაიდგან ვეუბნაო მიდის, რათა გადასცეს იქ გერმანიის ჯარი, რომელიც ინგლისსა და ფრანგებს უნდა დაეხმაროს წესიერების დაცვის საქმეში.

ლონდონი. შეუძლებელია, სახელმწიფოები რაიმე გადაწყვეტილ აზრს დაადგენენ ჩინეთში მომავალ მოქმედების შესახებ, ვიდრე პეკინიდგან ელჩებისაგან არ მიიღებენ დაწვრილებით მოხსენებას საქმის ვითარების შესახებ. ამბების მიუღებლობა პეკინიდგან ეა ის, რომ ელჩებთან მიწერ-მოწერა ვერ გაუმართავთ, შიშსა ჰგვრის ბევრს, რადგანაც არ იციან, რა არის ამის მიზეზი. ჰფიქრობენ, რომ ტელეგრაფი ხელ-ახლა გაეფუჭეს ჩინელებმა. საქმეს ის აძნელებს კიდევ; რომ არავინ იცის, რას ფიქრობენ და რას აკეთებენ გაქცეული მოხელენი ჩინეთისა.

პეკინი. ინგლისის რაზმმა, რომელიც შესდგებოდა ულანთა სამის ესკადრონსა და 300 ქვეითა ჯარის კაცისაგან, 7 აგვისტოს იმპერატორის სანადირო ტყეში რეკოგნოსცირავდა მოახლინა და იქ მტერს წაეწყდა. მტერი შესდგებოდა ჩინეთის ჯარისა და „დიდის მუშტის“ მომხრეთაგან. ჩინელები შეიარაღებული იყვნენ თოფებითა და ხანჯლებით. არტილერიამ უკან დასწია მტერი. ხუთი სოფელი გადასწვეს. მტერს 30 კაცი მოუკლეს: ინგლისელების მხრივ ერთი კაცია დაჭრილი. მტერი 1000 კაცისაგან შესდგება.

რამბულიე. თავადმა ურუსოვმა, გარდასცა რა რუსუფადეკის ბრეზიდენტს ნაშუბა ანდრეა პირველ წოდებულის ორდენისა, ასეთი სიტყვა დასძინა: „სელმწიფე იმპერატორის სურვილი ის არის, რომ ეს ამბავი მეიმნიშნოთ დამტკიცებად იმ დადის ბატიჟის ტემისა, რომელსაც ჭკვრძნობს მისი უდიდებულესობა პირადად თქვენდა მიმართ და აგრეთვე მოწმობად, რომ მისის უდიდებულესობის გრძნობანი არ შეტკბილდა დიდ მეგობარ და მოგუშირეობის მამირთ. ეს მინდობილება ეკუდაზედ კეთილ-სასაამოვნო შემოხვეევა ამით შორის, რომლითაც მე რწმენებული მქონდა რუსეთსა და საფრანგეთის შორის დამტკიცე ბენდიერად დამყარებული ბეგთითანი დამოკიდებულებანი.“ პრეზიდენტმა დუბემ უპასუხა: „მისის უდიდებულესობის კეთილ ნებაზედ შეემოწმებინა თავისა ერძნობა მეფმიოობა ჩ სიმტკიცე მეგობარ ჩ მოკავშირე ერის მიმართ. ეს ამბავი მიგვაჩნია ამის დასტკიცებად, რომ მისის უდიდებულესობის ჭკვრძნობა უფრო მეტადრად შეეძნის ის კავშირი, რომელიც ეერთებს ორსავე ორსავე მთავრობასა და ორსავე ერს. ეთხოვთ გარდასტეო მისს უდიდებულესობას ერძნობა ჩემის მადლობისა და დარწმუნოთ, რომ სუფრანგეთის მთავრობა ე�ეედ ეარ ეკეკეს მეტადინეობის, რათა მხარი დეუჭირონ ამ კავშირს, ესოდენ კეთილ-სასაამოვნოს ორსავე ერისათვის“. სადამოზედ ღუბეს სადილი ჭქონდა, რომელსაც დაეს წრნენ ვიტტე და კარტოეი, რას შემდეგმ მაშადეთით საარეული ამბავ ეა მართული; ქუჩეები გაჩიადდენეფდა ეაოდ და შემეფდა რუსეთასა და საფრანგეთის დროშეთით. ეკასმოდა ძახილი რუსეთის ბატეეასტემეფდ.

პეკინი. ბრანტი ტინი სტადიდანს მოდაპარაკებენ დაიწეოს მოკავშირე საჩელმწიფოებთან.

პეკინი. რობერტ-კარტმა კეფდეე ეაეისრა დამოუნთოს კემეკეობა და ისეკე ეასსეს საამეფრატორო ფოსტა.

პეკინი. ტუნგ-დაიმენის დატეეკეეებას ბრანა სტადიდანენ მოდაპარაკებს დაეწეოთ მოკავშირე სახელმწიფოებთან, რასა ამ საშეადეთით საამეფრატორო სასახლეს დანეგეეეს ბეტიდებინთ. სასახლე დაიეეარა რუსთა ჯარმა, რომ ამაკენ კასასდგეფრნაეს იკი.

პეტერბურგი. ეკენრადი დენეეეინი ეფეეეეეა 9 აგვისტოს თარიღით, რომ რანდგან ამბავი მომეკეედ მზეკრავთა,—საიმპერატორო სამხრეთ ჭსალეში „დიდის მეეტეს“ ეეეერნი და ჩინეთის ჯარის ომეფოეებანო, 8 აგვისტოს ეეეერთეეეედნო, ინგლისეეთთ და ამერიკეეთა რაზმეთ ბეეეიარე მთეედი ჭსდა, საგრძეთ 18 ეეარსი, მაგრამ ეეარეეეს მოეახეედეე; ხმა დადის, რომ „დიდი მეეტეს“ ეეეერნი და ჯარი ბეიეეეეა. რაზმეეა ჭსდაეი ეეეთთ. ეეთრე დდეს ეეაზაეეეეა დაზა ეეერეეს სამხრეთ-დასეეეეეთთთ ადგილეეი, მაგრამ ეეარეეენ ჭმოეეეეს. ბეეეინს ახლო რეეინის ეეზა ეიარეთნდ ეეანდგეეეეეეეეეა, ბეეეინს ახლო მაძეანის სადგეეი ეეეეეეეეე